

1977 11

A munkásosztály
politikai műveltsége

Lehetőség és valóság
mai építészetünkben

Vita
az anyai elhivatottságról

Dorogi Kovács Lajos,
Kő-Szabó Imre
és Pál József prózai írásai,

Szabó Ernő, Szepesi József
és Tamás István versei

Mikszáth Kálmán
különös házasságai

Munkásarcok
a magyar filmművészetben

Fülep Lajos
egybegyűjtött tanulmányai

Lóránt János, 1976

PALÖCFÖLD

A világot tudatosan építő Ember, éppen mert tevékenyen meghatározó szerepe is kötelezi erre, időről időre tisztázni törekszik, hogyan alakították át környezetét korábbi — hol nagyobb, hol kevesebb sikerrel megtett — dolgai. A feltérképező számvetés, visszatekintő összegzés ismételtlen lehetőséget teremt az újjáformáló megerősítésre — akár az addigi irány és léptékek megerősítéséről, akár azok módosításáról esik szó. Az önmagunkkal való szembenézés: gyümölcsöző és kötelességszerű.

A körülmények késztetnek napjainkban ilyesfajta számvetésre: az elkövetkező hetekben kiemelt „célpontja” lesz szűkebb pátriánk.

Nógrád megye a Magyar Rádió műsorának. Nem kevesebbet jelent ez, mint kitérni ajtáinkat és ablakainkat az egész ország közfigyelmé elé; s nekünk magunknak is megpróbálkozni azzal, hogy némiképp „elidegenült” nézőpontból értékeljük az általunk, házuk táján történeteket. Valahogy úgy, amiként a házigazda tekint végig tulajdonán „más” szemmel a vendégvárás idején.

Várakozásaink köréről. A mindennapi ember információs rendszerében a rádió kivételes szerepet játszik (mondhatni: a tv-vel társként — nagyhatalom). Mert bár a felszabadulásunk óta eltelt három évtized során a személyiségfejlesztés számos intézményes kö-

---

TÁRSADALOMPOLITIKAI, IRODALMI, MŰVÉSZETI FOLYÓIRAT

---

zösségi feltételét teremtettük meg, az emberi élet számottevő része változatlanul a lakások falai között zajlik. Távolról sem mellékes tehát, milyen érdeklődést kelt, milyen érdekeket szolgál, hogyan tájékoztat és befolyásol Nógrád megyének a rádió hullámain át történő bemutatkozása. A rádióé, amely tömegkommunikációs eszköz napjainkban szinte akadálytalanul jut el a családtagként van jelen az otthonokban.

Továbbra is várakozásaink köréről. A közvélemény hosszabb-rövidebb időszak lényegét érintő vagy egyedi, tervszerűen rendszerezett vagy esetleges tapasztalatait, vagy akár hallomásélmények alapján formál képet. Felértékelőt és leértékelőt; megítélőt. Kis és nagy, közös és személyes dolgainkról. Akárha egy országról is. Térképet készít például, s ezen a térképen az egyes tájegységek hagyományosan ugyanazon jelzővel szerepelnek: idegenforgalmilag látványos, iparilag hasznos, élénk szellemi életet élő stb. S a helyi körülmények bármilyen dinamikus változása is csak igen lassan, igen csekély mértékben változtathat ezen a berögzült megítélésen. Noha a tények makacs dolgok.

Nos, Nógrád megye sem mentes a „beskatulyázásnak” ettől a formájától; s ebben nem kis mértékben vétkesek éppen az ítélok sem, akik talán túlzottan sokáig — bár nem mindig oktalanul — hivatkoztak a múlttól örökölt szegényes hagyatokra, s arra, hogy Nógrád, területét és lélekszámát tekintve, a legkisebb magyar megyék egyike. Mintha vajon a lemaradás bepótlásához más lemaradottakénál kevesebb idő állt volna rendelkezésre; s mintha a méreteket nem éppúgy ténynek (nem előnynek, nem hátránynak) kellene tekintenünk, miként az emberi életkort.

Szerencse, hogy manapság egyre ritkulnak az effajta hivatkozások. Nem véletlenül. Mert kétségtelen, hogy a negyedmillió nógrádi dolgozó kezemunkája nyomán, alkotó tevékenysége eredményeképpen az új élet egyre határozottabb körvonalai rajzolódnak ki a megyében. Olyan tendenciákkal számolhatunk, amelyek jóvoltából egyre távolabbi múlttá válik a „vidék” jelző létjogosultsága. Ami, természetesen, nem jelenti azt, hogy nem lennének gondjaink, még meg nem oldott problémáink. Am városaink, falvaink gyarapodása — s a bennük élők — önmagáért beszél, anyagi és szellemi életünk gazdagodása tényekkel mérhető. S eredményeink súlya a tetemesebb.

A tevékeny mindennapok ilyen tükrével, eredményeink és gondjaink ilyen irányú summájával hisszük és remélünk szembetalálkozni a rádió Nógrád megyei programjának keretében. Nem szebbik arcunkkal, de az őszintén rólunk hírt adó, számvetésre lehetőséget teremtő igazsággal.

Kassai-Végh Miklós

50 éves Czinke Ferenc Munkácsy-díjas érdemes művész, szerkesztőségünk munkatársa. Születésnapján tevékeny és sikeres alkotótevékenységet kívánva, meleg szeretettel köszöntjük.

1977|1

TARTALOM

- 3 Csongrády Béla: A munkásosztály politikai-ideológiai műveltségéről és aktivitásáról
- 4 Karácsony György: Élünk...
- 7 Vadas Andor: Lehetőség és valóság mai építészetünkben
- 9 Vita az anyai elhivatottságról — Vágh Mária, Feuer András, és Gulyás Mihály írása
- 12 Bán András: Lóránt János, 1976
- 13 Pál József: Ami jár, az jár
- 14 Tamás István: Varjak, Állva-halt
- 14 Szabó Ernő: Amikor, Megbüntetél
- 15 Dorogi Kovács Lajos: Sötétedéskor húzd le a rolót!
- 16 Kő-Szabó Imre: Tomori utca 52.
- 20 Hann Ferenc: E bonyolult lélek. A levele Pulcheria-nak
- 20 Szepesi József: Ősz van újra, ..., ...
- 20 Iluh István: Tanyán
- 21 Lengyel Dénes: Mikszáth Kálmán különös házasságai
- 25 Munkásarcok a magyar filmművészetben (Veress József)
- 26 Kassák Lajos: Csavargók, alkotók (Horpácsi Sándor)
- 28 Fülep Lajos egybegyűjtött tanulmányai (Lóska Lajos)
- 28 Felszabadult hazánk 30 éve (Hámori Anna)
- 29 A „Keleti Golf-áram” ürügyén (P. J.)
- 30 Hajnóczy Péter: A fűtő (Kovács Károly)

A borítékon és belső oldalakon Czinke Ferenc rajzaival, a 12. oldalon Lóránt János munkája.

PALŐCFÖLD

TÁRSADALOMPOLITIKAI, IRODALMI, MŰVESZETI FOLYÓIRAT

A NÓGRÁD MEGYEI TANÁCS MŰVELŐDESÜGYI OSZTÁLYANAK LAPJA

Felelős szerkesztő: Végh Miklós. Szerkesztőség: 3100 Salgótarján, Arany János út 21. Telefon: 14-13. Kiadja a Nógrád megyei Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Vida Edlt. Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben, és a posta Központi Hírlap Irodánál (KHI Budapest V., József nádor tér 1. sz. Postacím: 1900 Budapest (közvetlenül, vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-961 62 pénzforgalmi jelzőszámra. Egyes szám ára 5 Ft, előfizetési díj 1 évre 15, egy évre 30 Ft. Megjelenik kéthavonta. Kéziratokat és rajzokat nem örvényelt meg és nem küldünk vissza.

INDEX: 52.952

77.9047 N. m. Ny. St. 1600 db.